

2019 оны 02 дугаар сарын 04
№05/1058/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улсын
хууль**

**Сонгуулийн тухай хуульд
өөрчлөлт оруулах тухай**

**Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол**

**Дүрэм шинэчлэн батлах
тухай**

**Монгол Улсын
Үндсэн хуулийн
цэцийн тогтоол**

**Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх
тухай хуулийн 31 дүгээр
зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн
зарим заалт Үндсэн хуулийн
холбогдох заалтыг зөрчсөн
эсэх маргааныг эцэслэн
шийдвэрлэсэн тухай**

ГАРЧИГ
МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

26.	Сонгуулийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	117
27.	Сонгуулийн тухай хуулийн зарим хэсэг хүчингүй болсонд тооцох тухай	118
28.	Нотариатын тухай хуульд /шинэчилсэн найруулга/ өөрчлөлт оруулах тухай	118

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

29.	Дүрэм шинэчлэн батлах тухай	Дугаар 317	119
30.	Журам шинэчлэн батлах тухай	Дугаар 319	130

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

31.	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн зарим заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 02	149
-----	---	-----------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 01 дүгээр сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар хот

СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Сонгуулийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/125 дугаар зүйлийн 125.5 дахь хэсэг:

“125.5.Төрийн жинхэнэ албан хаагч болон төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалтан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, дэд дарга, захирал, дэд захирал нь Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуульд нэр дэвших бол ээлжит сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө, ээлжит бус, нөхөн, дахин сонгуульд нэр дэвших бол сонгууль товлон

зарласан өдрөөс хойш ажлын таван өдрийн дотор хүсэлтээ гаргаж, энэ хуульд заасан нэр дэвшүүлэх ажиллагаа эхлэхээс өмнө төрийн албанаас болон ажлаасаа тус тус чөлөөлөгдсөн байна.”

2/154 дүгээр зүйлийн 154.4 дэх хэсэг:

“154.4.Төрийн жинхэнэ албан хаагч болон төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалтан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, дэд дарга, захирал, дэд захирал нь орон нутгийн хурлын сонгуульд нэр дэвших бол ээлжит сонгуулийн жилийн дөрөвдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө, ээлжит бус, нөхөн, дахин сонгуульд нэр дэвших бол сонгууль товлон зарласан өдрөөс хойш ажлын таван өдрийн дотор хүсэлтээ гаргаж, энэ хуульд заасан нэр дэвшүүлэх ажиллагаа эхлэхээс өмнө төрийн албанаас болон ажлаасаа тус тус чөлөөлөгдсөн байна.”

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ХЭСЭГ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Сонгуулийн тухай хуулийн 159 дүгээр зүйлийн 159.4 дэх хэсэг, 160 дугаар зүйлийн 160.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**НОТАРИАТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
/ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА/
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Нотариатын тухай хуулийн /Шинэчилсэн найруулга/ 43 дугаар зүйлийн 43.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“43.6.Өвлөгдөх эд хөрөнгө барьцаанд байгаа нөхцөлд өвлөх эрхийн гэрчилгээг өвлөгчид олгож, энэ тухай барьцаалагчид мэдэгдэнэ.”

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2018 оны 10 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 317

Улаанбаатар
хот

Дүрэм шинэчлэн батлах тухай

Барилгын тухай хуулийн 32.1.7-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. “Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрэм”-ийг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.

2. Засгийн газрын 2017 оны 68 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох дүрэм”-ийн 2.2 дахь хэсгийн “зөвшөөрөл олгох байгууллагад” гэснийг “Барилгын тухай хуулийн 32.1.5-д заасан барилга байгууламжийн хувьд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад, бусад тохиолдолд аймаг, нийслэлийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагад” гэж, мөн дүрмийн 2.4.1 дэх заалтын “авч, хянуулахаар барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ” гэснийг “авна.” гэж, мөн дүрмийн 2.4.2 дахь заалтын “барилгын асуудал эрхэлсэн” гэснийг “холбогдох” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан “Дүрэм батлах тухай” Засгийн газрын 2017 оны 3 дугаар сарын 7-ны өдрийн 69 дүгээр тогтоол, “Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай” Засгийн газрын 2017 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн 172 дугаар тогтоолыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баделханд, хэрэгжүүлж ажиллахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

**БАРИЛГА, ХОТ
БАЙГУУЛАЛТЫН САЙД**

Х.БАДЕЛХАН

Засгийн газрын 2018 оны 317 дугаар
тогтоолын хавсралт

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙГ АШИГЛАЛТАД
ОРУУЛАХ ДҮРЭМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэ дүрмийн зорилго нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт баригдсан барилга байгууламжийг Барилгын тухай хуульд заасны дагуу ашиглалтад оруулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах үйл ажиллагааг зохион байгуулахад Барилгын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлд заасныг болон энэ дүрмийг баримтална.

1.3. Барилгын тухай хуулийн 10.1.1-д заасан барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахад энэ дүрэм хамаарахгүй.

Хоёр. Барилга байгууламжийг ашиглалтад
оруулах хүсэлт гаргах

2.1. Захиалагч Барилгын тухай хуулийн 32.1.5-д зааснаас бусад барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтийг аймаг, нийслэлийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагад гаргана.

2.2. Барилгын тухай хуулийн 32.1.5-д заасан барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтийг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана.

2.3. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлт гаргахаас өмнө захиалагч, зураг төсөл зохиогч, гүйцэтгэгч хамтран барилга байгууламжид үзлэг хийж, зөрчлийг арилгуулж, Барилгын тухай хуулийн 48.5.3, 48.5.4-т тус тус заасан дүгнэлтийг гаргасан байна.

2.4. Захиалагч барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтэд Барилгын тухай хуулийн 48.5.5-д заасан инженерийн хангамжийн байгууллагын баталгаажуулсан тэмдэглэл, холбогдох мэдээллийг хавсаргасан байна.

2.5. Захиалагч барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтэд Барилгын тухай хуулийн 48.5-д заасан баримт бичгийг хавсаргах бөгөөд уг баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан зааврын дагуу хөтөлж бүрдүүлсэн байна.

Гурав. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах
үйл ажиллагааг зохион байгуулах

3.1. Аймаг, нийслэлийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага захиалагчийн барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтийг хүлээн авч дараахь арга хэмжээ авна:

3.1.1. Барилгын тухай хуулийн 48.5-д заасан баримт бичгийн бүрдлийг хянах;

3.1.2. энэ дүрмийн 1 дүгээр хавсралтын 1, 2 дахь заалтад заасан бүрэлдэхүүнтэй комиссыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргын шийдвэрээр хуульд заасан хугацаанд байгуулж ажиллуулах.

3.1.3. барилга байгууламжийн их засвар, шинэчлэлтийн ажил хийсэн тохиолдолд энэ дүрмийн 1 дүгээр хавсралтын 4 дэх заалтад заасан бүрэлдэхүүнтэй комиссыг аймаг, нийслэлийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын даргын шийдвэрээр хуульд заасан хугацаанд байгуулж ажиллуулах.

3.2. Барилгын тухай хуулийн 32.1.5-д заасан барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах асуудлыг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага энэ дүрмийн 1 дүгээр хавсралтын 3 дахь заалтад заасан бүрэлдэхүүнтэй комисс байгуулан ажиллуулж шийдвэрлэнэ.

Дөрөв. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах
комиссын үйл ажиллагаа, түүний чиг үүрэг

4.1. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комисс (цаашид “комисс” гэх) дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1. барилгын ажлын гүйцэтгэлийг захиалагчийн барилгын техникийн хяналтын нэгдсэн дүгнэлттэй уялдуулан хянаж дүгнэх;

4.1.2. барилгын ажлыг зураг төсөл, норм, нормативын баримт бичигт заасан техникийн үзүүлэлт, шаардлагын дагуу гүйцэтгэсэн эсэхийг Барилгын тухай хуулийн 40.1.11, 40.1.12-т заасан баримт бичиг, лабораторийн шинжилгээний дүгнэлт болон захиалагчийн баталгаажуулалтад үндэслэн хянаж дүгнэх;

4.1.3. хүрээлэн байгаа орчны болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөл, галын аюулгүй байдлын норм, нормативын баримт бичигт заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг дүгнэх;

4.1.4. барилга байгууламжид суурилагдсан өргөх байгууламж болон тоног төхөөрөмж, технологийн дамжлага, инженерийн шугам сүлжээнд туршилт, тохируулга, зүгшрүүлэлт хийсэн байдлыг шалгаж, ашиглах боломжтой эсэхийг дүгнэх;

4.1.5. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангасан эсэхийг дүгнэх;

4.1.6. барилгын ажлын явцад барилгын улсын техникийн хяналт хэрэгжүүлэх байгууллагаас хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг дүгнэх;

4.1.7. Барилгын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан барилгын үйл ажиллагааны зарчим хангагдсан эсэхийг дүгнэх;

4.1.8. Барилгын тухай хуулийн 5.7.1-д заасны дагуу барилга байгууламжийн төсөвт өртгийн 0.18 хувиар норм, нормативын санд шимтгэл төлсөн эсэхийг хянах.

4.2. Комисс шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд барилга байгууламжийн хэвийн үйл ажиллагаатай холбоотой бусад баримт бичгийг нэмж тодруулж болно.

4.3. Комиссын нарийн бичгийн дарга захиалагчтай хамтран комиссын хуралдааны бэлтгэлийг хангуулж гишүүдийн ирцийг бүрдүүлэх, хуралдаан зохион байгуулах, хуралдааны тэмдэглэл хөтөлж баталгаажуулах, дүгнэлт үйлдэх ажлыг хариуцна.

4.4. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комисс бүрэн бүрэлдэхүүнээрээ ажиллаж, комиссын гишүүд хариуцсан асуудал тус бүрээр санал гаргана. Комиссын нийт гишүүдийн саналыг үндэслэн комиссын дүгнэлтийг гаргах бөгөөд уг дүгнэлтийг комиссын нийт гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

4.5. Комиссын гишүүд тухайн барилга байгууламж ашиглалтад оруулах шаардлагыг хангасан эсэх талаар урьдчилсан санал дүгнэлт гаргана.

4.6. Комиссын гишүүдийн урьдчилсан санал дүгнэлтээр зөрчил дутагдал илэрсэн тохиолдолд комиссоос уг зөрчил дутагдлыг арилгуулахаар захиалагч, гүйцэтгэгчид үүрэг даалгавар өгнө.

4.7. Захиалагч, гүйцэтгэгч талууд илэрсэн зөрчил дутагдлыг 14 хоногт багтаан арилгаж, комиссын хуралдаанаас даалгасан үүрэг даалгаврын биелэлтийг хангаж, шаардлагатай баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

4.8. Комиссын гишүүд тухайн барилга байгууламжид урьдчилан санал дүгнэлт өгсөн байх бөгөөд комиссын хуралдаанаар барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахтай холбоотой асуудлыг нэгтгэн хэлэлцэж дараахь шийдвэрийн аль нэгийг гаргана:

4.8.1. барилга байгууламж нь ашиглалтад оруулах шаардлагыг хангасан гэж үзсэн тохиолдолд энэ дүрмийн 2 дугаар хавсралтад заасан маягтын дагуу барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүгнэлт гаргах;

4.8.2. энэ дүрмийн 4.6-д заасан үүрэг даалгаврын биелэлт хангалтгүй гэж үзсэн тохиолдолд комисс дахин үүрэг даалгавар өгөх;

4.8.3. барилгын ажлын зөвшөөрлийн нөхцөлүүдийг зөрчсөн, захиалагчийн барилгын техникийн хяналтын нэгдсэн дүгнэлтэд заасан шаардлагууд хангагдаагүй гэж үзэх үндэслэл байгаа, эсхүл холбогдох хууль тогтоомжид заасан нөхцөлийг хангаагүй, эсхүл холбогдох баримт бичгийн бүрдэл хангагдаагүй гэж үзсэн тохиолдолд барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахаас татгалзаж, захиалагчийн хүсэлтийг буцаах.

4.9. Комисс энэ дүрмийн 4.8.1-д заасан дүгнэлтийг нийт гишүүдийн санал дүгнэлт болон энэ дүрмийн 4.6-д заасан үүрэг даалгаврын биелэлтийн баталгаажуулалтад үндэслэн гаргана.

4.10. Энэ дүрмийн 4.8.2-т заасны дагуу комисс дахин ажиллах бөгөөд холбогдох зардлыг захиалагч хариуцна.

4.11. Ашиглалтад оруулсан барилга байгууламжийн зураг төсөл, баримт бичгийг архивт хүлээлгэн өгч, Барилгын тухай хуулийн 34.1.7-д заасан мэдээллийн нэгдсэн санд холбогдох мэдээллийг хүргүүлэх ажлыг захиалагч, гүйцэтгэгч хариуцна.

4.12. Комисс “Барилга байгууламжийн ашиглалтад оруулах комиссын дүгнэлт” гарснаас хойш ажлын 14 өдөрт багтаан барилгын улсын хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

4.13. Барилгын улсын хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага барилга байгууламжид ашиглалтын гэрчилгээ олгох үйл ажиллагааг Барилгын тухай хуулийн 49.5-д заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.

4.14. Барилга байгууламжийн ашиглалтын гэрчилгээ олгогдоогүй барилга байгууламжид үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрмийн 1 дүгээр хавсралт

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙГ АШИГЛАЛТАД ОРУУЛАХ КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

1. Бага, дунд, өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын бүрэлдэхүүн:

- Комиссын дарга: -Аймгийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга;
- Нийслэлийн хот төлөвлөлт, ерөнхий төлөвлөгөөний газрын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга.
- Нарийн бичгийн дарга: -Аймгийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн төлөөлөл;
- Нийслэлийн хот төлөвлөлт, ерөнхий төлөвлөгөөний газрын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн төлөөлөл.
- Гишүүд: -Аймаг, нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид);
- Барилгын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын төлөөлөл (Барилгын тухай хуулийн 34.1.4, 34.1.7, 34.1.12-т тус тус заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагын төлөөлөл);
- Зураг төслийн байгууллагын төлөөлөл (холбогдох зураг төсөл зохиогчид);
- Аймаг, нийслэлийн онцгой байдлын асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид);
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах байгууллагын төлөөлөл;
- Захиалагчийн төлөөлөл;
- Гүйцэтгэгч байгууллагын төлөөлөл;

- Инженерийн хангамжийн байгууллагын төлөөлөл;
- Ашиглалт хариуцах байгууллагын төлөөлөл;
- Архивын байгууллагын төлөөлөл.

2. Онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын бүрэлдэхүүн:

Комиссын дарга -Аймаг, нийслэлийн барилга, дэд бүтцийн асуудал хариуцсан Засаг даргын орлогч

Нарийн бичгийн дарга: -Аймгийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга;

Гийшүүд: -Нийслэлийн хот төлөвлөлт, ерөнхий төлөвлөгөөний газрын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга.

-Холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын төлөөлөл;

-Мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төв байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид);

-Барилгын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын төлөөлөл (Барилгын тухай хуулийн 34.1.4, 34.1.7, 34.1.12-т тус тус заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагын төлөөлөл);

-Зураг төслийн байгууллагын төлөөлөл (холбогдох зураг төсөл зохиогчид);

-Онцгой байдлын асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид);

-Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах байгууллагын төлөөлөл;

-Захиалагчийн төлөөлөл;

-Гүйцэтгэгч байгууллагын төлөөлөл;

-Инженерийн хангамжийн байгууллагын төлөөлөл;

-Ашиглалт хариуцах байгууллагын төлөөлөл;

-Архивын байгууллагын төлөөлөл.

3. Барилгын тухай хуулийн 32.1.5-д заасан барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын бүрэлдэхүүн:

Комиссын дарга	-Холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга
Нарийн бичгийн дарга	-Холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын асуудал хариуцсан нэгжийн мэргэжилтэн
Гишүүд:	<ul style="list-style-type: none"> -Барилгын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын төлөөлөл (Барилгын тухай хуулийн 34.1.4, 34.1.7, 34.1.12-т тус тус заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагын төлөөлөл); -Мэргэжлийн хяналтыг хэрэгжүүлэх төв байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид); -Аймаг, нийслэлийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл; -Зураг төслийн байгууллагын төлөөлөл (холбогдох зураг төсөл зохиогчид); -Онцгой байдлын асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл (холбогдох улсын байцаагчид); -Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах байгууллагын төлөөлөл; -Захиалагчийн төлөөлөл; -Гүйцэтгэгч байгууллагын төлөөлөл; -Инженерийн хангамжийн байгууллагын төлөөлөл; -Ашиглалт хариуцах байгууллагын төлөөлөл; -Архивын байгууллагын төлөөлөл.

4. Барилга байгууламжийн их засвар, шинэчлэлтийн ажлыг ашиглалтад оруулах комиссын бүрэлдэхүүн:

Комиссын дарга:	<ul style="list-style-type: none"> -Аймгийн барилга, хот байгуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн төлөөлөл; -Нийслэлийн хот төлөвлөлт, ерөнхий төлөвлөгөөний газрын барилгын асуудал хариуцсан нэгжийн төлөөлөл.
-----------------	--

- Нарийн бичгийн дарга - Захиалагчийн төлөөлөл
- Гишүүд:
- Зураг төслийн байгууллагын төлөөлөл (холбогдох зураг төсөл зохиогчид);
  - Онцгой байдлын асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл (тохиролцсоноор);
  - Гүйцэтгэгч байгууллагын төлөөлөл;
  - Ашиглалт хариуцах байгууллагын төлөөлөл;
  - Архивын байгууллагын төлөөлөл.

Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрмийн 2 дугаар хавсралт

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙГ АШИГЛАЛТАД ОРУУЛАХ КОМИССЫН ДҮГНЭЛТ

20 ... оны ... сарын ... -ны өдөр   Дугаар ...   Улаанбаатар хот

Нэг. Удиртгал хэсэг

Монгол Улсын ..... аймаг /нийслэл/, ... сум /дүүрэг/, ... баг /хороо/-ны нутаг дэвсгэрт баригдсан ..... ангиллын ..... хүчин чадал бүхий ..... зориулалттай барилга байгууламжид ..... аймаг /нийслэл/-ийн Засаг даргын 20 ... оны ... сарын ... -ны өдрийн дугаар шийдвэрээр байгуулагдсан ... хүний бүрэлдэхүүнтэй барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комисс 20... оны ... сарын ... -ны өдрөөс эхлэн ...хоногийн хугацаанд ажиллан тухайн барилга байгууламж, түүний холбогдох баримт бичигт үзлэг шалгалт хийв.

Хоёр. Ерөнхий мэдээлэл

2.1. Барилгын ажлын зөвшөөрлийн гэрчилгээний .....огноо, ...дугаар;

2.2. Барилга байгууламжийн зураг төслийн шифр дугаар .....

2.3. Захиалагч: /Иргэний хувьд/, ...

харьяалал /аль улсын/,.....овог, ...эцэг /эх/
ийн нэр, ...нэр, ... регистрийн дуга
ар,.....Хаяг:.....
аймаг /нийслэл/,.....сум /дүүрэг/, ...
.....баг /хороо/,.....
.....гудамж /хороолол/,.....байр /хашаа,
хаалга/-ны дугаар,..... холбоо барих утас,.....
.....цахим хаяг;

/Хуулийн этгээдийн хувьд/:.....оноосон
нэр,.....
..... Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний
дугаар, Хаяг: .....аймаг /нийслэл/, ...
.....сум /дүүрэг/, ...
..... баг /хороо/,..... гудамж /хороол
ол/,.....байр /хашаа, хаалга/-ны дугаар, ..
..... холбоо барих утас, ...цахим хаяг;

2.4. Барилгын ажлын гүйцэтгэгч:.....оноосон
нэр,..... Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний
дугаар, ... барилгын ажил гүйцэтгэх тусгай
зөвшөөрлийн дугаар, Хаяг: ..... аймаг /нийслэл/, ..
.....сум /дүүрэг/, ... баг /хороо/,
..... гудамж /хороолол/, ...
..... байр /хашаа, хаалга/-ны дугаар, ... холбоо
барих утас, ...цахим хаяг;

2.5. Барилгын ажлын Туслан гүйцэтгэгч байгууллага: .....
.....оноосон нэр, ... Улсын
бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар, ...
зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрлийн дугаар, Хаяг: .....
..... аймаг /нийслэл/, ...
..... сум /дүүрэг/, ... баг /хороо/,
..... гудамж /хороолол/, ...
..... байр /хашаа, хаалга/-ны дугаар, ...
холбоо барих утас, ...цахим хаяг;

2.6. Барилга байгууламжийн зураг төсөл зохиогч байгууллага:
.....оноосон нэр,.....Улсын
бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар, ...зураг
төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрлийн дугаар, Хаяг: .....
..... аймаг /нийслэл/, ...сум /дүүрэг/,
..... баг /хороо/, ... гудамж
/хороолол/, ... байр /хашаа, хаалга/-ны
дугаар, ... холбоо барих утас, ...цахим хаяг;

2.7. Барилга байгууламжийн ашиглагч, өмчлөгч байгууллага: ....
.....оноосон нэр,.....
Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар, ...
.. зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрлийн дугаар, Хаяг: .....
..... аймаг /нийслэл/, ... сум /дүүрэг/,
..... баг /хороо/, ...
..... гудамж /хороолол/, ...
.....байр /хашаа, хаалга/-ны дугаар, ...
холбоо барих утас, ...цахим хаяг;

2.8. Барилга байгууламжийн төлөв байдал: .....;
Гурав. Дүгнэлтийн хэсэг

3.1. Энэ ..... ангиллын.....хүчин чадал
бүхий ..... зориулалттай барилга байгууламж, түүний
холбогдох баримт бичигт үзлэг шалгалт хийж, барилгын ажлын гүйцэтгэл,
чанарт үнэлгээ, дүгнэлт өгсний үндсэн дээр комиссоос ДҮГНЭСЭН нь:

Энэ барилга байгууламжийн барилгын ажил зохих зөвшөөрөл,
зураг төслийн дагуу бүрэн хийгдэж, хууль тогтоомжид заасан шаардлагыг
хангасан гэж үзээд ашиглалтад оруулах нь зүйтэй гэж дүгнэв.

3.2. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах болсонтой
холбогдуулан захиалагч, гүйцэтгэгч, зураг төсөл зохиогч байгууллагуудад
даалгах нь:

а) барилга байгууламжийн иж бүрэн баримт бичгийн эх
хувийг архивт, үлдэх хувийг ашиглагч буюу өмчлөгч, эзэмшигч байгууллагад
... хоногийн дотор багтаан шилжүүлэх;

б) барилга байгууламжийг ашиглалтад зүгшрүүлэх,
тохируулах хугацаанд ашиглалтын хэвийн нөхцөлийг хангах болон уг
хугацаа дуусгавар болохтой холбоотой хууль тогтоомжид заасан үйл
ажиллагааг хэрэгжүүлэх.

3.3. Ашиглагч байгууллагад:

а) барилга байгууламжийг ашиглалтад зүгшрүүлэх,
тохируулах хугацааг дуусгавар болгоход оролцох;

б) барилга байгууламжийн хувийн хэргийг хөтөлж эхлүүлэх;
в) барилга байгууламжийн хэвийн ашиглалттай холбоотой
хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг үүгээр даалгаж байна.

3.4. Комиссын акт ... хуудас, хуралдааны тэмдэглэл ... хуудас, комиссоос өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлтийн жагсаалт ... хуудас материал болон барилга байгууламжийн бичиг баримтын жагсаалт болох ... хуудас материалыг дүгнэлтэд хавсаргаж байна.

Дөрөв. Дүгнэлтийн баталгаажуулалт

4.1. .... ангиллын ..... хүчин чадал бүхий ..... зориулалттай барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүгнэлт гаргасан:

Комиссын дарга: _____ ( )

Нарийн бичгийн дарга: _____ ( )

Гишүүд: _____ ( )

Тайлбар: Энэ хуудсанд комисст ажилласан гишүүдийн нэр багтаагүй тохиолдолд дараагийн хуудсанд үргэлжлүүлэн бичихдээ дээр нь тухайн барилга байгууламжийн нэрийг бичнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2018 оны 10 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 319

Улаанбаатар
хот

Журам шинэчлэн батлах тухай

Барилгын тухай хуулийн 42.4-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. “Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ыг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.

2. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баделханд үүрэг болгосугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам батлах тухай” Засгийн газрын 2018 оны 1 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 27 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

**БАРИЛГА, ХОТ
БАЙГУУЛАЛТЫН САЙД**

Х.БАДЕЛХАН

Засгийн газрын 2018 оны 319 дүгээр
тогтоолын хавсралт

ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ИРГЭН, ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭДЭД ТАВИХ ШААРДЛАГА, БҮРТГЭХ ЖУРАМ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Энэ журмаар Барилгын тухай хуулийн 42.1-д заасан чиглэлээр барилгын салбарын мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд тавих шаардлагыг тогтоож, тэдгээрийг бүртгэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

1.2. Хуулиар төрийн нууцад хамааруулсан, эсхүл үндэсний аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой тусгай зориулалтын барилга байгууламжийн үйл ажиллагаанд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээд энэ журамд заасан шаардлагыг хангасан байх бөгөөд тэдгээрийн үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулна.

1.3. Хөрөнгө оруулагч, захиалагч Барилгын тухай хуулийн 42.2-т заасны дагуу өндөр болон онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламжийн барилгын үйл ажиллагаанд зөвлөх үйлчилгээ авахад энэ журамд заасны дагуу бүртгүүлж, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх авсан иргэн, хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлнэ.

1.4. Хөрөнгө оруулагч, захиалагч Барилгын тухай хуулийн 10.1.1-10.1.3-т заасан ангиллын барилга байгууламжийн үйл ажиллагаанд зөвлөх үйлчилгээ авах тохиолдолд энэ журамд заасны дагуу бүртгүүлж, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх авсан иргэн, хуулийн этгээдээс сонгоно.

1.5. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар баригдах барилга байгууламжийн захиалагчийн чиг үүргийг Засгийн газрын шийдвэрээр хэрэгжүүлж байгаа эрх бүхий этгээд энэ журамд заасны дагуу бүртгүүлэхгүй.

Хоёр. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн
этгээдэд тавих шаардлага

2.1. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн дараахь шаардлагыг хангасан байна:

2.1.1. тухайн чиглэлээр зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардагдах зохих мэргэжил эзэмшсэн;

2.1.2. барилгын салбарын зөвлөх, тэргүүлэх мэргэшлийн зэрэгтэй;

2.1.3. зөвлөх болон тэргүүлэх зэрэгтэйгээр 5-аас доошгүй жил ажилласан туршлагатай;

2.1.4. энэ журмын 5 дугаар хавсралтад заасан зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн багийн ахлагчид тавигдах шаардлагыг хангасан.

2.2. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээд дараахь шаардлагыг хангасан байна:

2.2.1. татвар, нийгмийн даатгалын байгууллагад бүртгүүлсэн байх;

2.2.2. энэ журмын 4 дүгээр хавсралтад заасан бүрэлдэхүүнтэй байх;

2.2.3. хуулийн этгээдийн багийн ахлагч энэ журмын 5 дугаар хавсралтад заасан шаардлагыг хангасан байх;

2.2.4. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чиглэл, ажлын хүрээнд хамаарах программ хангамж, багаж тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлтэй байх;

2.2.5. үйл ажиллагаандаа ашиглах холбогдох норм, нормативын баримт бичгээр хангагдсан байх.

2.3. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн мэргэжилтэн энэ журмын 2.1.1, 2.1.2-т заасан шаардлагыг хангасан байна.

2.4. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээд нь энэ журмаар тогтоосон шаардлагыг хангаж, бүртгүүлж гэрчилгээ авснаар барилгын салбарын мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрхтэй болно.

2.5. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд нь хөрөнгө оруулагч, захиалагчтай Барилгын тухай хуулийн 33.1.20-д заасан

гэрээ (цаашид “гэрээ” гэх)-г байгуулсны үндсэн дээр зөвлөх үйлчилгээ үзүүлнэ.

2.6. Энэ журмын 2.5-д заасан гэрээнд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чиглэл, түүний хүрээнд гүйцэтгэх ажил, үйлчилгээг нарийвчлан тусгасан ажлын даалгаврыг хавсаргана.

2.7. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээд нь ажлын хэмжээ, онцлог, төвөгшлөөс шалтгаалан энэ журамд заасан багийн ахлагч, мэргэжилтнээс гадна тухайн чиглэлийн шаардлагатай бусад этгээдийг ажиллуулж болно.

2.8. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн 3 хүртэлх зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдэд бүртгэлтэй байж болно.

Гурав. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн
этгээдийн нэгдсэн бүртгэл

3.1. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийг бүртгэнэ.

3.2. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийг Барилгын тухай хуулийн 42.1-д заасан чиглэлээр, иргэнийг тухайн чиглэл бүрт хамаарах дор дурдсан ажлын хүрээгээр бүртгэнэ:

3.2.1. инженер-хайгуулын судалгааны чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.1.1. барилга барих талбайн инженер-геологийн ажлын даалгавар бэлдэх, зөвшилцөх;

3.2.1.2. инженер-геодези, инженер-геологи, геотехник, гидрогеологи, газар хөдлөлт, байгаль, ус, цаг уурын нөхцөлийг тогтоосон судалгаа хийх, түвшин тогтоох, зөвлөмж гаргах;

3.2.1.3. орчны архитектур төлөвлөлт, газрын төлөв байдал, тохижилтын нөхцөл байдлын судалгаа хийх;

3.2.1.4. шаардлагатай бол энэ журмын 3.2.1.2-т заасан ажлын хүрээгээр барилгын үе шатны ажилд үзлэг хийх, зөвлөмж, дүгнэлт гаргах;

3.2.1.5. инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний төлөв байдал, түүгээр хангах боломжийг судлах, тогтоох.

3.2.2. хөрөнгө оруулалтын судалгааны чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.2.1. хөрөнгө оруулалтын судалгаа, шинжилгээ хийх;

3.2.2.2. төслийг хэрэгжүүлэх боломж, үндэслэлийг тогтоох;

3.2.2.3. төслийн техник-эдийн засгийн үндэслэл, төсвийн төслийг боловсруулах;

3.2.2.4. орчны архитектур төлөвлөлт, газрын төлөв байдал, тохижилтын нөхцөл байдлын судалгааны ажил гүйцэтгэх;

3.2.2.5. инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний төлөв байдал, түүгээр хангах боломжийг судлах, тогтоох;

3.2.2.6. төслийн даалгавар боловсруулах;

3.2.2.7. төсөл хэрэгжүүлэх байгууллагын талаар санал боловсруулах.

3.2.3. барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, норм, нормативын баримт бичгийн боловсруулалтын түвшин тогтоох чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.3.1. Барилгын тухай хуулийн 5.1-д заасан норм, нормативын баримт бичгийн техникийн даалгавар болон боловсруулалтын түвшин тогтоох;

3.2.3.2. Барилгын тухай хуулийн 4.1.26, 4.1.27, 4.1.43-т заасан болон барилга байгууламжийн техникийн болон ажлын зураг төслийн түвшин тогтоох;

3.2.3.3. эдийн засгийн үндэслэл, архитектур төлөвлөлт, техникийн болон ажлын зураг төслийн даалгаврын түвшин тогтоох;

3.2.3.4. барилгын ажил гүйцэтгэх талбайн болон үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төслийн түвшин тогтоох;

3.2.3.5. барилга байгууламжийн архитектур төлөвлөлт, инженерийн тооцоо, техникийн шийдлийн түвшин тогтоох;

3.2.3.6. барилгын ажлын тоо хэмжээ, төсөвт өртгийн түвшин тогтоох;

3.2.3.7. норм, нормативын баримт бичиг, зураг төсөл боловсруулах, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах, тендерийн баримт бичгийн түвшин тогтоох;

3.2.3.8. технологи, инженерийн шийдлийн хувилбаруудыг судалж, өртөг, хугацаа хэмнэх оновчтой шийдлийг боловсруулах;

3.2.3.9. барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичиг боловсруулах.

3.2.4. барилгын материалын үйлдвэрлэлийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, түүхий эд болон үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний чанар, технологийн хяналт, зөвлөгөө, дүгнэлт гаргах, тоног төхөөрөмжийн угсралт, лабораторийн болон үйлдвэрлэлийн туршилт хийх, технологийн горим тогтоох чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.4.1. барилгын материалын үйлдвэрийн технологийн тохируулга, зүгшрүүлэлт хийх;

3.2.4.2. тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, төлөвлөгөөт засвар, техникийн үйлчилгээний систем, технологийн зааврыг мөрдүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

3.2.4.3. тухайн барилгын ажилд шаардагдах материалын зах зээлийн эрэлт хэрэгцээ, үйлдвэрлэлийн технологийн дэвшил, аюулгүй ажиллагаа, хийц бүтээц, эдлэхүүний нэр төрөл, чанар, стандарт, ашиглалтын үеийн аюулгүй байдлын баталгаажуулалт хийх, эрдэс түүхий эд, материалын ашиглалт, боловсруулах технологи, бүтээгдэхүүн, түүхий эд, материалын орцын нормыг тодорхойлох;

3.2.4.4. үйлдвэрлэлийн технологийн заавар, бүтээгдэхүүний стандарт, бүтээгдэхүүнийг барилгад хэрэглэх аргачилсан заавар, үйлдвэрийн техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах, барилгын материалын үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж угсрах, туршилт, тохируулга хийх зааварчилгаа боловсруулах, шинэ нэр төрлийн бүтээгдэхүүн турших, сонгох.

3.2.5. барилгын ажлын механикжуулалт, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, оношилгоо, засвар, техникийн үйлчилгээ, тохируулга, зүгшрүүлэлт хийх ажлын технологи, аргачлал тогтоох чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.5.1. машин механизм, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны норм, нормативын баримт бичгийн төсөл боловсруулах;

3.2.5.2. машин механизм, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, түүний эд ангийн үйлдвэрлэлийн техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах;

3.2.5.3. инженерийн зураг төсөл боловсруулах, төслийн ажлын тоо хэмжээг тодорхойлох, өртгийн тооцоо хийлгэх;

3.2.5.4. машин механизм, тоног төхөөрөмжийн угсралт, ашиглалт, засвар, техникийн үйлчилгээ, оношилгоо, тохируулга, зүгшрүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгүүлэх, техникийн хяналт тавих;

3.2.5.5. норм, нормативын баримт бичиг боловсруулах, түүний түвшин тогтоох.

3.2.6. барилгын ажлын үе шатанд хяналт тавих, барилга байгууламжийн ашиглалтын үеийн чанар, аюулгүй байдлын төлөвт дүгнэлт гаргах чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.6.1. барилгын ажил гүйцэтгэхэд тавигдах техникийн шаардлага боловсруулах;

3.2.6.2. барилгын үе шатны ажлын чанар, технологид үнэлэлт дүгнэлт өгөх, тухайн барилга байгууламж батлагдсан зураг төсөл, техникийн шаардлага, технологийн картын дагуу баригдаж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

3.2.6.3. барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахад тавигдах техникийн шаардлага боловсруулах;

3.2.6.4. технологийн тоног төхөөрөмжийн суурилуулалт, тохиргоо, зүгшрүүлэлтийн ажиллагаа үйлдвэрлэгчийн заавар болон барилга байгууламжийн норматив баримт бичгийн шаардлагын дагуу хийгдэж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

3.2.6.5. барилга байгууламжийн ашиглалтын үеийн чанар, аюулгүй байдалд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

3.2.6.6. барилгын ажлын хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа болон эрүүл ахуйн шаардлага хангагдаж байгаад хяналт тавих.

3.2.7. төслийн удирдлага, зохион байгуулалт, технологийн түвшингийн чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ:

3.2.7.1. төслийн баримт бичгийн боловсруулалт, түүний хэрэгжилтийг үе шат бүрээр хянаж, баталгаажуулах, үйл ажиллагааны горим дарааллыг тодорхойлох, мөрдүүлэх;

3.2.7.2. зураг төслийн болон барилгын төслийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажил, гүйцэтгэлийн чанар технологийн хяналтыг хэрэгжүүлэх;

3.2.7.3. төслийн багийн бүтэц, зохион байгуулалт, ажлын чиг үүргийг тодорхойлсон удирдамжийг боловсруулж, хэрэгжүүлэх явцад зөвлөгөө өгөх;

3.2.7.4. төслийн ажил, үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалт, технологийн процессын үйл ажиллагааны биелэлтийг хянах;

3.2.7.5. техник технологийн сонголт, шийдлийн талаар санал боловсруулах;

3.2.7.6. төслийн техникийн шаардлагын баримт бичгийг нэгтгэн боловсруулах, ажлын цар хүрээ, ажлын багц, түүний задаргааг нарийвчлан гаргах;

3.2.7.7. ажилбаруудын горим дарааллыг тодорхойлох, тэдгээрийн ханган нийлүүлэлт, гүйцэтгэлийн хугацааг тооцоолон нэгдсэн хөтөлбөр гаргах, барилгын ажлын үе шат бүрийн зорилтот огноог тодорхойлох, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.2.7.8. урьдчилсан төсөв, мөнгөн урсгалын төлөвлөгөө гаргах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.2.7.9. чанарын удирдлага, чанарын хяналт болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн удирдлагын төлөвлөгөөг гаргах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.2.7.10. төслийн харилцаа холбооны төлөвлөгөө гаргах, төслийн мэдээлэл тайлан, баримт бичгийг цаг хугацаанд нь боловсруулах, бүрдүүлэх, хүргүүлэх, дамжуулах болон хадгалах үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

3.2.7.11. эрсдэлийг тодорхойлох, чанарын эрсдэл, үнийн эрсдэл, хугацааны нөлөөллийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх, тэдгээрийг бууруулах эрсдэлийн удирдлагын төлөвлөгөө гаргах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.2.7.12. төслийн удирдлагын нэгдсэн төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх;

3.2.7.13. сонгон шалгаруулалтын багцыг нэгтгэн боловсруулах, сонгон шалгаруулалтын төлөвлөгөө боловсруулах, зураг төсөл зохиогч, барилгын ажлын гүйцэтгэгч, ханган нийлүүлэгч нарыг сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулах, сонгон шалгаруулалтын үнэлгээний тайлан, зөвлөмж боловсруулахад зөвлөгөө өгөх, тайлан зөвлөмж гаргах;

3.2.7.14. барилгын ажлын талбайн болон үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төслийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.2.7.15. барилгын ажлын гүйцэтгэгчийн боловсруулсан аргачлал, технологийн карт, горимын схемийг шалгаж баталгаажуулах;

3.2.7.16. төслийн хэрэгжилтийн явцад гарсан өөрчлөлтүүдийг хянах, түүнтэй холбоотой гарах өртөг, хугацааны нөлөөллийг үнэлэх, зохицуулалт хийх;

3.2.7.17. төслийг эхлүүлэх, хаах, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах, хүлээлгэж өгөх ажлыг удирдан зохион байгуулах, үе шатны болон хаалтын тайлан гаргах, өгөөжийг дүгнэх;

3.2.7.18. Барилгын тухай хуулийн 4.1.4-т заасан барилга байгууламжийн баримт бичгийн боловсруулалт, түүний хэрэгжилтийг үе шат бүрээр хянаж баталгаажуулах.

3.2.8. Барилгын тухай хуулийн 37.1-д заасны дагуу захиалагчийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх чиглэл.

3.3. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн энэ журмын 1, 2 дугаар хавсралт маягтын дагуу хүсэлт гаргаж, бүртгүүлнэ.

3.4. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэнийг энэ журмын 3.2-т заасан ажлын хүрээнд хамаарах мэргэжлийн дагуу бүртгэнэ.

3.5. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хүсэлт гаргасан хуулийн этгээдийг дор дурдсан баримт бичгийг үндэслэн бүртгэнэ:

3.5.1. энэ журмын 1 дүгээр хавсралт маягтын дагуу гаргасан хүсэлт;

3.5.2. хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний баталгаажуулсан хуулбар;

3.5.3. энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан хуулийн этгээдийн мэдээлэл;

3.5.4. энэ журмын 4 дүгээр хавсралтад заасан хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

3.5.5. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн мэргэжилтний иргэний үнэмлэхийн хуулбар болон Барилгын тухай хуулийн 8.3-т заасны дагуу мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан баримт;

3.5.6. татвар, нийгмийн даатгалын байгууллагад бүртгэлтэй талаарх лавлагаа.

3.6. Энэ журмын 3.1-д заасан байгууллага нь иргэн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хүлээн авч дараахь журмын дагуу бүртгэнэ:

3.6.1. энэ журамд заасан баримт бичгийн бүрдэл хангагдсан эсэхийг хянах;

3.6.2. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн мэргэжилтний холбогдох мэдээллийг Барилгын салбарын ажилтны нэгдсэн бүртгэлтэй тулгаж хянах;

3.6.3. гаргасан хүсэлт нь энэ журамд заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд нэгдсэн бүртгэлд бүртгэх шийдвэр гаргаж, гэрчилгээ олгон хувийн хэрэг үүсгэх;

3.6.4. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийг бүртгэсэн талаарх мэдээллийг цахим хэлбэрээр нийтэд мэдээлэх.

3.7. Энэ журмын 3.1-д заасан байгууллага зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийг бүртгэх үйл ажиллагааг ажлын 7 хоногт багтаан явуулах бөгөөд бүртгэсэн, эсхүл татгалзсан тухай хариуг хүсэлт гаргагчид албан бичгээр мэдэгдэнэ.

3.8. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийг эхний удаа 5 жилийн хугацаагаар бүртгэх бөгөөд мөн хугацаагаар тус тус сунгана.

3.9. Хуулийн этгээд энэ журмаар тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг хангасан тохиолдолд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхээр хүсэлт гаргасан чиглэл бүрээр нь бүртгэж болно.

3.10. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн гэрчилгээ, нэгдсэн бүртгэлд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чиглэл, мэргэжлийн үйл ажиллагааны хүрээг зааж өгнө.

3.11. Нэгдсэн бүртгэлд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд иргэн, хуулийн этгээд энэ журмын 3.5-д заасан холбогдох материалыг бүрдүүлж хүсэлт гаргана.

3.12. Энэ журмын 3.1-д заасан байгууллага дараахь тохиолдолд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийг нэгдсэн бүртгэлээс хасч, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрхийг нь хүчингүй болгоно:

3.12.1. өөрөө хүсэлт гаргасан;

3.12.2. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх бүртгэлийн хугацаа дууссан бөгөөд түүнийг сунгуулах тухай хүсэлт гаргаагүй;

3.12.3. хуурамч баримт бичиг бүрдүүлж бүртгүүлсэн нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

3.12.4. Барилгын тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомжийг зөрчсөн нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

3.12.5. хуулийн этгээд татан буугдсан, дампуурсан;

3.12.6. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх холбогдох чиглэл, ажлын хүрээнд хамаарах программ хангамж, багаж тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл болон үйл ажиллагаандаа ашиглах норм, нормативын баримт бичгээр хангагдаагүй;

3.12.7. гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний талаарх тайланг тогтоосон хугацаанд ирүүлээгүй.

3.13. Энэ журмын 3.12.1-3.12.4, 3.12.7-д заасан болон зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн нас барсан тохиолдолд нэгдсэн бүртгэлээс хасч, иргэний зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрхийг нь хүчингүй болгоно.

3.14. Энэ журмын 3.12.3, 3.12.4-т заасан үндэслэлээр нэгдсэн бүртгэлээс хасагдсан иргэн, хуулийн этгээдийн талаар бүртгэл хөтөлж, мэдээллийг тухай бүр нийтэд мэдээлнэ.

Дөрөв. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн мэдээллийн сан

4.1. Энэ журмын 3.1-д заасан байгууллага зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн бүртгэл, мэдээллийн санг хөтлөх бөгөөд сан дараахь мэдээллийг агуулна:

4.1.1. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн нэр;

4.1.2. зөвлөх үйлчилгээний чиглэл, ажлын хүрээ;

4.1.3. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн хувьд багийн ахлагч болон мэргэжилтнүүдийн мэдээлэл, ажлын туршлага;

4.1.4. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний талаарх мэдээлэл;

4.1.5. зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн талаарх мэдээлэл;

4.1.6. Барилгын тухай хуулийн 8.3-д заасан мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх мэдээлэл.

4.2. Энэ журмын 3.1-д заасан байгууллага зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн нэгдсэн бүртгэл, гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний талаарх мэдээллийг Барилгын тухай хуулийн 33.1.5-д заасан Барилгын салбарын нэгдсэн мэдээллийн санд байршуулна.

4.3. Зөвлөх үйлчилгээний бүртгэлд бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээд гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний талаарх тайланг зохих маягтын дагуу гаргаж, тухайн жилийн 1 дүгээр улиралд багтаан энэ журмын 3.1-д заасан байгууллагад хүргүүлнэ.

Тав. Бусад

5.1. Барилгын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн нэгдсэн бүртгэлтэй холбогдон гарсан санал, гомдлыг хуульд заасны дагуу шийдвэрлэж, нэгдсэн бүртгэлийн талаар нийтэд мэдээлэх, эрх бүхий байгууллагад тайлагнах, мэдээлэх ажлыг зохион байгуулан хэрэгжүүлнэ.

5.2. Энэ журмыг зөрчсөн албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хууль, холбогдох бусад хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

“Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн
этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ын
1 дүгээр хавсралт

Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн
бүртгүүлэх (бүртгэлд өөрчлөлт оруулах)-д гаргах
өргөдлийн маягт

1. ....(иргэн, эсхүл хуулийн этгээдийн
нэр) нь зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх бүртгэлд хамрагдах (сунгах) хүсэлтээ
илэрхийлж байна.

2. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чиглэл (ажлын хүрээ):

2.1.....
.....

2.2.....
.....

3. Баталгаа: Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх нэгдсэн бүртгэлд
хамрагдахаар бүрдүүлсэн баримт бичиг нь үнэн зөв бөгөөд шаардлагатай
тохиолдолд программ хангамж, багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг
шалгуулахад бэлэн байна. Зөвлөх үйлчилгээг холбогдох хууль тогтоомж,
барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн дагуу
мэргэжлийн өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэнэ.

4. Бүртгүүлэх иргэн, хуулийн этгээдийн мэдээлэл:

Хаяг: .....аймаг (нийслэл),.....сум (дүүрэг),
.....баг (хороо),.....гудамж (хороолол),
.....байр (хашаа, хаалга)-ны дугаар,.....холбоо барих утас.

..... (.....)
Тэмдэг Гарын үсэг Нэр

20... оны ..... сарын .....-ны өдөр

“Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ын 2 дугаар хавсралт

ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ИРГЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1	2	3	4	5	6	7	Боловсруулсан, хянан тохиолдуулсан, эсхүл гүйцэтгэсэн ажлын тоо			11
							8	9	10	
Овог, нэр	Регистрийн дугаар	Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чиглэл	Мэргэжил	Ажилласан жил	Эрдмийн зэрэг	Мэргэшлийн зэрэг авсан огноо, дугаар	норм, нормативын баримт бичиг	зураг төсөл	барилгын ажил	Гадаад хэлний түвшин

..... (.....)
Тэмдэг   Гарын үсэг   Нэр

20..... оны ..... сарын .....-ны өдөр

Тайлбар: Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэний мэдээлэлд холбогдох баримт бичгийг болон боловсруулсан, хянан тохиолдуулсан, эсхүл гүйцэтгэсэн ажлын талаарх тодорхойлолтыг хавсаргана.

“Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн
этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ын
3 дугаар хавсралт

ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Хуулийн этгээдийн нэр	Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар	Хуулийн этгээдийн регистрийн дугаар	Хаяг, утас, факс, и-мэйл хаяг	Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх чилгээл	Хүний нөөц, мэргэжилтний тоо	Программ хангамж, багаж тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт	Шаардлагатай норматив баримт бичгийн жагсаалт
1	2	3	4	5	6	7	8

..... (.....)
Тэмдэг Гарын үсэг Нэр

20... оны ..... сарын .....-ны өдөр

Тайлбар: Хуулийн этгээдийн мэргэжилтний мэдээллийг энэ журмын 2 дугаар хавсралтад заасан хүснэгтийн дагуу бүрдүүлж, хавсаргана.

“Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн
этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ын
4 дүгээр хавсралт

ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД
БАЙВАЛ ЗОХИХ ХҮНИЙ НӨӨЦ

Зөвлөх үйлчилгээний чиглэл	Зөвлөх үйлчилгээний чиглэлд хамаарах ажлын хүрээ	Шаардлагатай багийн ахлагч, мэргэжилтэн
1	2	3
3.2.1.	3.2.1.1 3.2.1.2 3.2.1.3 3.2.1.4 3.2.1.5	- Инженер-геологийн инженер - Гидро-геологи инженер - Хот төлөвлөлтийн архитектор - Геодезийн инженер - Дулаан хангамж эсхүл халаалт, агаар сэлгэлтийн инженер - Ус хангамж, ариутгах татуургын инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер - Холбоо, дохиолол, мэдээллийн сүлжээний инженер
3.2.2.	3.2.2.1 3.2.2.2 3.2.2.3 3.2.2.4 3.2.2.5 3.2.2.6 3.2.2.7	- Барилга хөрөнгө оруулалтын төслийн менежментийн мэргэжилтэн - Тухайн салбар, үйл ажиллагааны чиглэлийн эдийн засагч - Тухайн салбар, үйл ажиллагааны чиглэлийн инженер - Үнэлгээ, төсөв, тооцоо, хөрөнгө оруулалтын мэргэжилтэн
3.2.3.	3.2.3.1 3.2.3.2 3.2.3.3 3.2.3.4 3.2.3.5 3.2.3.6 3.2.3.7 3.2.3.8 3.2.3.9	- Архитектор - Барилгын инженер - Үйлдвэрлэлийн технологич - Механик инженер - Дулаан хангамж эсхүл халаалт, агаар сэлгэлтийн инженер - Ус хангамж, ариутгах татуургын инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер - Холбоо, дохиолол, мэдээллийн сүлжээний инженер - Инженер-геологийн инженер - Геодезийн инженер - Барилгын эдийн засагч-төсөвчин

3.2.4.	3.2.4.1 3.2.4.2 3.2.4.3 3.2.4.4	<ul style="list-style-type: none"> - Барилгын материалын үйлдвэрийн технологич инженер - Барилгын материалын үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн механик инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер - Дулаан хангамж эсхүл халаалт, агаар сэлгэлтийн инженер - Ус хангамж, ариутгах татуургын инженер
3.2.5.	3.2.5.1 3.2.5.2 3.2.5.3 3.2.5.4 3.2.5.5	<ul style="list-style-type: none"> - Механик инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер
3.2.6.	3.2.6.1 3.2.6.2 3.2.6.3 3.2.6.4 3.2.6.5 3.2.6.6	<ul style="list-style-type: none"> - Архитектор - Барилгын инженер - Механик инженер - Дулаан хангамж эсхүл халаалт, агаар сэлгэлтийн инженер - Ус хангамж, ариутгах татуургын инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер - Холбоо, дохиолол, мэдээллийн сүлжээний инженер - Геодезийн инженер - Барилгын эдийн засагч-төсөвчин - Барилгын инженер - Барилгын материалын технологи инженер - Барилгын салбарын инженер (Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаарх сургалтад хамрагдаж, сертификат авсан байна.) - Галын инженер
3.2.7.	3.2.7.1 3.2.7.2 3.2.7.3 3.2.7.4 3.2.7.5 3.2.7.6 3.2.7.7 3.2.7.8 3.2.7.9 3.2.7.10 3.2.7.11 3.2.7.12 3.2.7.13 3.2.7.14 3.2.7.15 3.2.7.16 3.2.7.17	<ul style="list-style-type: none"> - Архитектор - Барилгын инженер - Тухайн салбар, үйл ажиллагааны чиглэлийн эдийн засагч - Тухайн төслийн чиглэлийн технологич инженер - Барилгын эдийн засагч-төсөвчин

3.2.8.	-	<ul style="list-style-type: none"> - Архитектор - Барилгын инженер - Инженер-геологийн инженер - Геодезийн инженер - Дулаан хангамж эсхүл халаалт, агаар сэлгэлтийн инженер - Цахилгаан эсхүл автоматикийн инженер - Ус хангамж, ариутгах татуургын инженер - Холбоо, дохиолол, мэдээллийн сүлжээний инженер - Барилгын эдийн засагч-төсөвчин - Барилгын материалын үйлдвэрийн технологич инженер - Барилгын салбарын инженер (Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаарх сургалтад хамрагдаж, сертификат авсан байна.)
--------	---	---

“Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд тавих шаардлага, бүртгэх журам”-ын 5 дугаар хавсралт

ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН БАГИЙН АХЛАГЧИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

Зөвлөх үйлчилгээний чиглэл	Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийн багийн ахлагчид тавих шаардлага
1	2
Зөвлөх үйлчилгээний чиглэл бүрт хамаарна.	<ul style="list-style-type: none"> - Тухайн мэргэжлийн чиглэлээр 20-оос доошгүй жил ажилласан байх; - Зөвлөх зэрэгтэй бөгөөд тухайн мэргэжлийн чиглэлээр магистр, эсхүл түүнээс дээш дээд боловсролын зэрэгтэй байх; - Мэргэжлийн чиглэлийн 3-аас доошгүй норм, нормативын баримт бичиг боловсруулахад оролцсон байх; - мөн мэргэжлийн чиглэлийн 5-аас доошгүй норм, нормативын баримт бичиг хянан тохиолдуулахад оролцсон байх; - 3-аас доошгүй салбарын дүрэм, журам, норм, нормативын баримт бичигт судалгаа хийж, холбогдох мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, дүгнэлт гаргуулсан байх; - мөн мэргэжлийн чиглэлээр 10-аас доошгүй бүтээл гаргаж, зохиогчоор ажилласан, эсхүл мөн тэр хэмжээний барилгын ажил гүйцэтгэсэн байх.

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

2019 оны 1 дүгээр
сарын 23-ны өдөр

Дугаар 02

Улаанбаатар
хот

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн зарим заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн
хуралдааны танхим 12.00 цаг.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн дарга Д.Одбаяр даргалж, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн Н.Чинбат, Д.Ганзориг, Ш.Цогтоо, Д.Солонго, Б.Буяндэлгэр, Ш.Солонго, Ц.Нанзаддорж /илтгэгч/ нарын бүрэлдэхүүнтэй, хуралдааны нарийн бичгийн даргаар Ц.Долгормааг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанд Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Учрал оролцож, мэдээлэл гаргагч, иргэн А.Базар, Э.Ариунзаяа, П.Ундрах-Эрдэнэ нар оролцоогүй болно.

Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанаар Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн холбогдох заалт Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг дахин хянан эцэслэн шийдвэрлэж, мөн “Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 08 дугаар дүгнэлтийн тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2018 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн 48 дугаар тогтоолыг хянан хэлэлцлээ.

Нэг. Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 6 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн А.Базар, Баянгол дүүргийн 4 дүгээр хорооны оршин суугч, иргэн Э.Ариунзаяа нар Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж:

“Монгол Улсын Их Хурлаас 2017 оны 6 дугаар сарын 09-ний өдөр баталсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалт, 73 дугаар зүйлийн 73.1, 73.4 дэх хэсгийн дагуу төлбөр авагч нь худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан нөхцөлд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх хуудсыг түүнд буцаах бөгөөд мөн хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн дагуу гүйцэтгэх хуудсыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад дахин ирүүлэхгүй буюу цаашид тухайн асуудлаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа хийгдэхгүй байх үр дагавартай байна.

Төлбөр авагч нь өөрийн зөрчигдсөн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлоо сэргээлгэхээр шүүхэд хандсаны дагуу шүүхийн зүгээс түүний зөрчигдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлж, буруутай этгээдээс төлбөр авах эрхтэй болохыг нь баталгаажуулсан шүүхийн шийдвэр гардаг. Үүний үндсэн дээр шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа явагддаг. Шүүхийн шийдвэр гарч байгаа нь төлбөр авагч буюу эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн иргэний эрхийг хууль зүйн хувьд сэргээж байгаа явдал бол нэхэмжлэгчийн зөрчигдсөн эрхийг бодитойгоор сэргээн эдлүүлэх ажиллагааг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хэрэгжүүлдэг. Иймд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг дуусгавар болгох нь иргэний зөрчигдсөн эрхээ сэргээн эдлүүлэх, бодитойгоор хамгаалуулах боломжгүй байдалд хүргэж байгаа хэрэг юм.

Дуудлага худалдаа нь үнэ өрсөлдүүлэх буюу хамгийн өндөр үнэ санал болгосон этгээдэд хөрөнгийг худалдах ажиллагаа тул зах зээлийн хамгийн өндөр үнийг олох боломжтой. Иймд дуудлага худалдаанд түүний тогтоосон үнэлгээний 50 хувиар оруулахад худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг зах зээлд ямар ч этгээд тийнхүү үнээр авах сонирхолгүй буюу үнэ цэнэгүй хөрөнгө гэж үзэх үндэслэлтэй юм. Шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа нь бусдын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн этгээд болох төлбөр төлөгчийг албадах, төлбөр авагчийн зөрчигдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх ажиллагаа байх ёстой. Гэтэл дээрх заалт нь шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны албадлагыг зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх гэж буй төлбөр авагчид чиглүүлсэн зохицуулалт байна.

Иймд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалтад “төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан”, 73 дугаар зүйлийн 73.1 дэх хэсэгт “... Хэрэв төлбөр авагч авахаас татгалзсан, эсхүл хуульд заасан хугацаанд хариу ирүүлээгүй бол худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр төлөгчид, гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.”, 73.4 дэх хэсэгт “...Төлбөр авагч татгалзсан бол худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр төлөгчид, гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалт “... бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх ... эрхтэй. ...”, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж заасныг тус тус зөрчсөн болохыг тогтоож, хүчингүй болгож өгөхийг хүсье.” гэсэн агуулга бүхий мэдээллийг ирүүлсэн байна. Мөн иргэн А.Базар Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “... 31.1.2 ...” гэж заасан нь Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалт, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэхийг хянуулахаар мэдээллийн шаардлагын хэмжээг ихэсгэсэн болно.” гэсэн мэдээллийг ирүүлжээ.

Хоёр. Нийслэлийн Налайх дүүргийн 7 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн П.Ундрах-Эрдэнэ Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж:

“Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1 дэх хэсэгт “Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх баримт бичгийг дараах үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаана” гэж заасан ба 31.1.2 дахь заалтад “төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан” гээд мөн зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэжээ.

Өөрөөр хэлбэл, төлбөр авагч нь төлбөр төлөгчөөс хураалгасан худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг заавал төлбөртөө тооцон авах ба хэрэв авахгүй бол өөрийн зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх боломжгүй, шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад дахин хандах эрхгүй байхаар зохицуулсан нь төлбөр авагчийн эрх зүйн байдлыг дордуулж, Үндсэн хуульд заасан “бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх” иргэний үндсэн эрхийг хязгаарласан байна. Нэгэнт шүүхийн шийдвэр гарсан бол түүний зөрчигдсөн эрхийг гүйцэтгэх баримт бичгийг үндэслэн хуулийн дагуу сэргээх бөгөөд шүүхийн шийдвэр заавал биелэгдэх хүчинтэй байх ёстой юм.

Төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөртөө тооцон авахаас татгалзсан бол тухайн гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцааж болох боловч төлбөр авагч нь тухайн шийдвэрийг биелүүлэхээр шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад ирүүлэх эрхтэй байх ёстой. Энэ тохиолдолд шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа дахин шинээр эхлэн төлбөр төлөгчийн эд хөрөнгийг хуульд заасны дагуу эрэх олох ажиллагааг явуулж, төлбөр авагчийн төлбөрийг барагдуулна.

Ингэснээр шүүхийн шийдвэр заавал биелэгдэх, иргэний зөрчигдсөн эрхийг сэргээх хууль зүйн боломж хадгалагдан үлдэх юм.

Өмнө мөрдөгдөж байсан 2002 оны Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн 17.1-д заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан бол түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр шийдвэр гүйцэтгэх албанд ирүүлж болно.” гэж заасан байв. Өөрөөр хэлбэл өмнөх Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд төлбөр төлөгчөөс гаргуулсан худалдан борлогдоогүй хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөртөө тооцон авахаас татгалзсан нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг дуусгавар болгох үндэслэл болохгүй байв.

Гэтэл шинэчлэн батлагдсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулиар энэ боломжийг хааж, төлбөр авагч нь төлбөр төлөгчийн худалдан

борлогдоогүй хөрөнгийг заавал авах, ийнхүү аваагүй бол гүйцэтгэх баримт бичгийг дахин ирүүлэх эрхгүйгээр буцааж буй нь шүүхийн шийдвэр гарсан хэдий ч иргэн өөрийнхөө хохирлыг хэзээ ч барагдуулах боломжгүй нөхцөл байдал бий болгож байна.

Иймд Улсын Их Хурлаас 2017 оны 6 дугаар сарын 09-ний өдөр баталсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтыг зөрчсөн эсэхийг тогтоож дүгнэлт гаргаж өгнө үү.” гэсэн агуулгатай мэдээллийг ирүүлжээ.

Гурав. Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр томилогдсон, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Учрал Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж:

“1. Шүүхийн шийдвэр болон гүйцэтгэх баримт бичигт заасан төлбөр төлөгчийн хөрөнгө албадан дуудлага худалдааны журмаар худалдан борлогдоогүй тохиолдолд гүйцэтгэх баримт бичгийн шаардлагыг хангаж, төлбөр авагчийн төлбөрийг барагдуулах зорилгоор төлбөр авагчид худалдан борлогдоогүй хөрөнгийг төлбөрт санал болгох шаардлага үүсэх бөгөөд энэхүү ажиллагааг дээрх хуулийн 73 дугаар зүйлд заасны дагуу явуулж, үр дүнг нь мөн хуулийн 31.1.2 дахь заалтыг үндэслэн шийдвэрлэхээр хуульчилсан.

Шүүхийн шийдвэр болон гүйцэтгэх баримт бичигт заасан хөрөнгө, түүнчлэн зарим шаардлагатай тохиолдолд төлбөр төлөгчийн бүхий л хөрөнгөд ажиллагаа явуулсны үндсэн дээр санал болгосон хөрөнгийг төлбөр авагч авахаас татгалзах нь шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэх боломжгүй болгох төдийгүй төлбөр төлөгчийн боломжийг хаах, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа олон жил үргэлжлэх, мөн хугацаагаар эргээд төлбөр авагчийн хохирлыг барагдуулах, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэхгүй байх нөхцөлийг үүсгэхээр байна.

Төлбөр авагчийн хувьд хууль ёсны эрх, ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн нь тогтоогдож, уг зөрчигдсөн эрхийг нь сэргээхээр заавал биелэгдвэл зохих хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэр гарсан гэдэг утгаараа шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад Эрхийг нь хамгаалах гол оролцогч хэдий ч нөгөө талд нь Монгол Улсын Үндсэн хуулиар эрх, ашиг сонирхол нь хамгаалагдсан, албадлагын шинжтэй арга хэмжээний үйлчлэлд өртөж байгаа төлбөр төлөгчийн эрх ашиг мөн байгаа гэдгийг анхаарч үзэх зайлшгүй шаардлагатай юм. Мэдээлэл гаргагчийн мэдээлэлд дурдсанчлан Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар

зүйлийн 14 дэх заалтад "... бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх ... эрхтэй." гэж заасан нь төлбөр авагчид төлбөр төлөгчийн хөрөнгөөс өөрт таалагдсан, дурын хөрөнгийг сонгож төлбөрт гаргуулах эрхийг олгосон заалт гэж үзэхгүй байна.

Шийдвэр гүйцэтгэгчээс төлбөр төлөгчийн эрхийг хангаж, хохирлыг барагдуулахаар хуульд заасан бүх ажиллагааг хийж гүйцэтгэж, төлбөр төлөгчөөс өөр хөрөнгө байхгүй байгааг баталсан байхад төлбөр авагч санал болгосон хөрөнгийг авахгүй байх нь гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид хэт давуу байдал бий болгож, зөвхөн өөртөө таалагдсан хөрөнгийг сонгож авах, энэхүү хүсэлтээ илэрхийлсэн тохиолдолд шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа нь тухайн таалагдсан хөрөнгийг нь олж санал болгох хүртэл шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа тасралтгүй үргэлжлэх үр дагаврыг үүсгэнэ. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль тогтоомж, түүний дотор шүүхийн шийдвэрийг албадан гүйцэтгэх талаарх зохицуулалт нь төлбөр авагчийн эрх ашигт нийцсэн байхаас гадна төлбөр төлөгчийн эрхийг мөн хамгаалах нь зүйтэй гэж үзэж байна. Иймд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалт, 73 дугаар зүйлийн 73.1, 73.4 дэх хэсгийн холбогдох зохицуулалт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалт, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн зарим заалтыг зөрчөөгүй гэж үзэж байна.

2. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалтад заасан үндэслэлээр буцаасан гүйцэтгэх баримт бичгийг гүйцэтгүүлэхээр хэдэн ч удаа дахин ирүүлэхээр өөрчилбөл төлбөр авагчид хэт давуу байдал бий болгож, зөвхөн өөрт таалагдсан буюу өөрт хэрэгтэй гэж үзсэн хөрөнгийг сонгож авах, энэ тухай хүсэлтээ илэрхийлсэн тохиолдолд шийдвэр гүйцэтгэгч төлбөр авагчийн хүссэн хөрөнгийг нь олж санал болгох хүртэл шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа тасралтгүй үргэлжилж болох хязгааргүй байдлыг үүсгэнэ. Энэ нь төлбөр төлөгчийн эрхийг зөрчихөд хүргэж, хэн боловч ямар ч цаг хугацааны хязгааргүйгээр төлбөр төлөгч болох, хэдийд ч тэдгээрийн эрхэд халдаж болох эрсдэлтэй нөхцөлийг бүрдүүлэхээр байна.

Иргэний эрх зүйн маргааны талууд өөрсдийн зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх, шүүхэд нэхэмжлэл гаргах, нотлох баримт цуглуулах эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх эсэхээ өөрөө бие даан шийдэж хэрэгжүүлдэг, үүний нэгэн адил хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэрийг албадан биелүүлсний үр дүнд бий болсон хөрөнгө, эсхүл шүүхийн шийдвэрт төлбөр авагчид шууд шилжүүлэхээр заасан хөрөнгийг хүлээн авах, эсхүл хүлээн авахаас татгалзах нь төлбөр авагчийн өөрийнх нь эрх хэмжээний асуудал гэж үзэж байна. Тиймээс Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт "... 31.1.2 ..." гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтын холбогдох хэсгийг зөрчөөгүй." гэсэн агуулга бүхий тайлбаруудыг гаргажээ.

Дөрөв. Монгол Улсын дээд шүүхээс Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“Худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөртөө авахаас татгалзсан тохиолдолд төлбөр төлөгч уг эд хөрөнгөөс өөр эд хөрөнгө, банкинд мөнгөн хадгаламж болон харилцах дансанд мөнгөн хөрөнгө, орлогогүй болохыг шийдвэр гүйцэтгэгч холбогдох баримтаар тогтоосон бол төлбөр авагчид гүйцэтгэх баримт бичгийг буцаана гэж шүүхийн практикт тайлбарлан хэрэглэж байсан ба одоо ч энэ тайлбар ач холбогдолоо алдаагүй байна.

Төлбөр төлөгчийн борлогдоогүй хөрөнгийг төлбөр авагч авахаас татгалзсан, шийдвэр гүйцэтгэлийн байгууллага төлбөр барагдуулах боломжтой бүхий л ажиллагааг хийсэн боловч өөр хөрөнгө тогтоогдоогүй тохиолдолд гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаах нь төлбөр төлөгчийн тухайн үеийн эд хөрөнгийн байдалтай холбоотой бөгөөд харин шүүхийн шийдвэр биелэгдэх зарчимтай тул гүйцэтгэх баримт бичгийг буцааж авч шийдвэр гүйцэтгэлийн ажиллагааг явуулах боломж нээлттэй байх ёстой. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай 2002 оны хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.5 дахь хэсэгт гүйцэтгэх баримт бичгийг буцаахдаа дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй гэж хуульчилсан байсныг 2007 оны 8 дугаар сарын 03-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болгож, тус хуулийн 17.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн 17.1-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан бол түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр шийдвэр гүйцэтгэх албанд ирүүлж болно.” гэж өөрчилж, Үндсэн хуульд нийцүүлсэн байна.

2002 оны Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд ийнхүү залруулж зөвтгөж байсан атлаа 2017 оны шинэчилсэн найруулгын 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн 31.1.1, 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасан нь төлбөр авагчийн зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх үндсэн эрхэд нийцээгүй агуулгатай болсон байна.” гэсэн байна.

Тав. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газраас Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“Худалдан борлогдоогүй хөрөнгийг төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан тохиолдолд гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаах” эрх зүйн зохицуулалт нь 2002 оны Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 39.8, 48.7 дахь хэсэгт тусгалаа олж, үйл ажиллагаанд 15 жилийн хугацаанд мөрдөгдөж ирсэн нь Улсын Их Хурлаас 2017 оны 6 дугаар сарын 09-ний өдөр баталсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалт, 73 дугаар зүйлийн 73.1, 73.4 дэх хэсэгт тус тус дээрх эрх зүйн зохицуулалтууд хэвээр хуульчлагдсан.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн 31.1.1, 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэх” эрхгүй байхаар хуульчилсан нь төлбөр төлөгчийн өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтад байгаа хөрөнгөд шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа явуулж, төлбөрийн шаардлага хангуулахаар гаргуулсан эд хөрөнгө худалдан борлогдоогүй, уг эд хөрөнгөөс өөр хөрөнгө байхгүй тохиолдолд төлбөр авагчид хөрөнгө санал болгох ажиллагааны нөхцөлийг тодорхойлсон байна.

Уг ажиллагааны зорилго нь төлбөр төлөгчийн хөрөнгийг үнэгүйдүүлэх, тэдгээрийн эрх зүйн байдлыг дордуулахгүй байх, өөрт ашиг, орлого бий болгохуйц эд хөрөнгийг авах, эсхүл өндөр үнийн дүнтэй хөрөнгийг өөрийн бага төлбөрийн шаардлагад нийцүүлэн авах төлбөр авагчийн шаардлагыг хуулиар хязгаарлаж, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад талуудын тэгш эрхийн тэнцвэртэй байдлыг хангахад чиглэгдсэн.” гэсэн байна.

Зургаа. Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 6 дугаар сарын 06-ны өдрийн дунд суудлын хуралдаанаар энэхүү маргааныг хэлэлцэж 08 дугаар дүгнэлт гаргасан байна.

Уг дүгнэлтийн үндэслэх хэсэгт:

1. Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааны явцад иргэн А.Базар Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 73 дугаар зүйлийн 73.1 болон 73.4 дэх хэсэгт “... худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр төлөгчид, ...” гэж тус тус заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн тухай мэдээллийн шаардлагаасаа татгалзсан болно.

2. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан нөхцөлд гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцааж, түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй байхаар хуульчилсан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж заасныг зөрчсөн байна. Учир нь дээр дурдсан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан гүйцэтгэх баримт бичгийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй байх талаарх Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсгийн зохицуулалт нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад төлбөр авагч хөндөгдсөн эрхээ сэргээлгэхээр дахин хандах эрх зүйн боломжийг үгүйсгэж, төлбөр авагчийн эрхийг бүрэн хязгаарласан заалт болсон гэж үзэхээр байна. Түүнчлэн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг дуусгавар болгох үр дагаврыг бий болгож, шүүхийн шийдвэр заавал биелэгдэх эрх зүйн

зарчмыг зөрчсөн байна. Иймд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасан нь төлбөр авагчийн хөндөгдсөн эрх, ашиг сонирхлоо бодитоор сэргээлгэх хууль зүйн баталгааг үгүй болгосон гэж үзэж байна.

3. Монгол Улсын Их Хурлаас 2017 оны 6 дугаар сарын 09-ний өдөр баталсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалт, 73 дугаар зүйлийн 73.1, 73.4 дэх хэсэгт төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан, эсхүл хуульд заасан хугацаанд хариу ирүүлээгүй тохиолдолд гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаахаар заасан нь иргэний шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг бүрэн дуусгавар болгох эрх зүйн үр дагаврыг бий болгохооргүй байх бөгөөд иргэдийн мэдээлэлд дурдсан Үндсэн хуулийн зөрчигдсөн гэх заалтад шууд хамааралгүй гэж үзэхээр байна.

Тиймээс Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалтад “төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан;”, 73 дугаар зүйлийн 73.1 дэх хэсэгт “... Хэрэв төлбөр авагч авахаас татгалзсан, эсхүл хуульд заасан хугацаанд хариу ирүүлээгүй бол ... гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.”, 73.4 дэх хэсэгт “... Төлбөр авагч татгалзсан бол ... гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтад “... бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, ... эрхтэй. ...”, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж заасныг тус тус зөрчөөгүй байна.

4. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаах, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг дуусгавар болгохтой холбоотой зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, хууль зүйн техникийн хувьд засаж залруулах шаардлага байгаа талаар дурдах нь зүйтэй байна.

Дүгнэлтийн тогтоох хэсэгт:

1. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасны “... 31.1.2 ...” гэсэн хэсэг нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ...

хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэснийг зөрчсөн байна.

2. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтад “... бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, ... эрхтэй. ...” гэж заасныг зөрчөөгүй байна.

3. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалтад “төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан;”, 73 дугаар зүйлийн 73.1 дэх хэсэгт “... Хэрэв төлбөр авагч авахаас татгалзсан, эсхүл хуульд заасан хугацаанд хариу ирүүлээгүй бол ... гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.”, 73.4 дэх хэсэгт “...Төлбөр авагч татгалзсан бол ... гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцаана.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтад “... бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, ... эрхтэй. ...”, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж заасныг тус тус зөрчөөгүй байна.

4. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн 31.1.1, 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасны “... 31.1.2 ...” гэсэн хэсгийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу 2018 оны 6 дугаар сарын 06-ны өдрөөс эхлэн түдгэлзүүлсүгэй.

5. Энэхүү дүгнэлтийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор хэлэлцэж хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.” гэжээ.

Долоо. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дээрх дүгнэлтийг Улсын Их Хурал хэлэлцээд 2018 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдөр 48 дугаар тогтоолыг гаргасан байна. Уг тогтоолд:

“Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин

гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасны “... 31.1.2...” гэсэн хэсэг нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэснийг зөрчсөн байна” гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 06 дугаар сарын 06-ны өдрийн 08 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсүгэй.” гэсэн байна.

Найм: Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанд Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр томилогдсон, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Учрал Үндсэн хуулийн цэцэд гаргасан тайлбартаа:

“... Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад шүүхийн шийдвэрийг албадан биелүүлэх зорилгоор шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагаас төлбөр төлөгчийн бүхий л хөрөнгөнд ажиллагаа явуулах, шүүхийн шийдвэрийг албадан биелүүлэх нарийн, шат дараалсан ажиллагаанууд болон шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны талуудын тэр дундаа төлбөр авагчийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, мөн шүүхийн шийдвэрийг түргэн шуурхай, бүрэн гүйцэд биелүүлэхэд чиглэгдсэн зохицуулалтыг хуульчилсан.

Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэгч нь илт төлбөрийн шаардлагад нийцээгүй, тохироогүй буюу төлбөр авагчийн эрх, ашиг сонирхолд нийцэхгүй шийдвэр гаргасан тохиолдолд түүний шийдвэрт гомдол гаргах, түүний шийдвэрийг өөрчлөх, хүчингүй болгуулах зэрэг төлбөр авагч өөрийн эрх, ашиг сонирхол нь хөндөгдсөн гэж үзвэл хуульд заасан журмын дагуу шийдвэр гүйцэтгэгчийн шийдвэр, үйл ажиллагаанд гомдол гаргаж, шийдвэрлүүлэх эрх нь уг хуулиар нээлттэй байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэрийн дагуу төлбөр авагчийн хөндөгдсөн эрхийг хангах, учирсан хохирлыг барагдуулахаар хуульд заасан бүхий л арга хэмжээг авсны үндсэн дээр бий болсон хөрөнгийг санал болгож байгаа нь төлбөр авагчийн хөндөгдсөн эрх, ашиг сонирхлыг сэргээн эдлүүлэх хууль зүйн баталгаа болж, Үндсэн хуульд заасан эрхийг нь хангаж байгаа явдал юм.

Нөгөө талаас дээр дурдсанчлан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагаас төлбөр төлөгчийн бүхий л хөрөнгөнд ажиллагаа явуулсны үр дүнд бий болсон, санал болгож буй хөрөнгийг төлбөр авагч авахаас татгалзах нь шүүхийн шийдвэр биелэгдэхгүй байдалд хүргэх төдийгүй төлбөр төлөгчийн хөрөнгө, орлого, төлбөрийн чадварт нийцүүлэн төлбөрийг хэсэгчлэн төлүүлэх боломжгүй байдлыг бий болгож, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа тодорхойгүй хугацаагаар үргэлжлэх, төлбөр авагчийн эрхийг мөн хугацаагаар сэргээн эдлүүлэх боломжгүй нөхцөл

байдлыг үүсгэх юм. Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын 2003 оны 41 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсад хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөр”-ийн Хоёрдугаар бүлэгт “Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн явцад хүний эрх зөрчихөөс сэргийлэх, ялангуяа эд хөрөнгө албадан гаргуулахдаа өмчлөгчийн эрхийг нэгэн адил хамгаална.” гэж заасан байна.

Төлбөр авагчийн хувьд эрх, ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн, түүний зөрчигдсөн эрхийг нь сэргээн эдлүүлэхээр заавал биелэгдвэл зохих хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэр гарсан тул шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад эрхийг нь нэн тэргүүнд хамгаалахын зэрэгцээ нөгөө талд нь төлбөр авагчийн нэгэн адил Үндсэн хуулиар эрх, ашиг сонирхол нь хамгаалагдсан, албадлагын шинжтэй арга хэмжээний үйлчлэлд өртөж, түүний улмаас эрх, ашиг сонирхол нь тодорхой хэмжээнд зөрчигдөж байгаа төлбөр төлөгчийн эрх, ашиг сонирхол байдаг бөгөөд хууль тогтоогч шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны талуудад эрх, ашиг сонирхлоо хамгаалах тэгш боломж, нөхцөл бүрдүүлэх буюу төлбөр төлөгч, төлбөр авагч хэн алины эрх ашгийг адил тэнцүү хамгаалах нь төрийн үндсэн үүрэг гэдгийг харгалзан үзсэн болно.

Хэрэв Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалтад заасан үндэслэлээр буцаасан гүйцэтгэх баримт бичгийг гүйцэтгүүлэхээр хэдэн ч удаа дахин ирүүлж болохоор зохицуулалтыг өөрчилбөл төлбөр авагчид хэт давуу байдлыг бий болгож, зөвхөн өөрт таалагдсан буюу өөрт хэрэгтэй гэж үзсэн хөрөнгийг гаргуулах, энэ тухай хүсэлтээ илэрхийлсэн тохиолдолд шийдвэр гүйцэтгэгч төлбөр авагчийн хүссэн хөрөнгийг нь олж санал болгох хүртэл шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа тасралтгүй үргэлжлэх, цаашлаад төлбөр авагчид санал болгосон хөрөнгө нь төлбөр авагчид таалагдсан, ашигтай биш л бол хөрөнгийг хүлээн авахаас татгалзаж, хүссэн хөрөнгийг бий болтол ажиллагааг дахин дахин явуулах хязгааргүй байдлыг үүсгэнэ. Энэ нь төлбөр төлөгчийн эрхийг зөрчихөд хүргэж, хэн боловч ямар ч цаг хугацааны хязгаарлалтгүйгээр төлбөр төлөгч байсаар байх, хэдийд ч тэдгээрийн эрхэд халдаж болох эрсдэлтэй нөхцөлийг бүрдүүлэхээр байна.

Иймээс Монгол Улсын Их Хурал Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 08 дугаар дүгнэлтийг хэлэлцээд хүлээн авах боломжгүй гэж үзсэн.” гэсэн байна.

ҮНДЭСЛЭЛ:

“ ... Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт төлбөрт гаргуулсан боловч худалдан борлогдоогүй эд хөрөнгийг төлбөр авагч төлбөрт тооцон авахаас татгалзсан нөхцөлд гүйцэтгэх баримт бичгийг төлбөр авагчид буцааж, түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй байхаар хуульчилсан нь Монгол Улсын

Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж заасныг зөрчсөн байна.” гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 08 дугаар дүгнэлт үндэслэлтэй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран дөрөвдүгээр зүйл, Жаран зургадугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг; Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 2, 36 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсгийн заалтыг удирдлага болгон

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ТОГТООХ НЬ:

1. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэгт “Гүйцэтгэх баримт бичгийг энэ хуулийн ... 31.1.2-т заасан үндэслэлээр төлбөр авагчид буцаасан тохиолдолд түүнийг дахин гүйцэтгүүлэхээр ирүүлэхгүй.” гэж заасны “... 31.1.2 ...” гэсэн нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц ... хууль зүйн ... баталгааг бүрдүүлэх, ... хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэснийг зөрчсөн тул хүчингүй болгосугай.

2. “Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн 2018 оны 08 дугаар дүгнэлтийн тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2018 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн 48 дугаар тогтоолыг хүчингүй болгосугай.

3. Энэхүү тогтоол гармагцаа хүчин төгөлдөр болохыг дурдсугай.

**ДАРГАЛАГЧ
ГИШҮҮД**

**Д.ОДБАЯР
Н.ЧИНБАТ
Д.ГАНЗОРИГ
Ш.ЦОГТОО
Д.СОЛОНГО
Б.БУЯНДЭЛГЭР
Ш.СОЛОНГО
Ц.НАНЗАДДОРЖ**

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц,
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот

И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 2.75

Индекс: 200003